

Organizace a přemísťování míst velení

Flukovník Luďvik Varvařovský

V dynamických podmínkách soudobé bojové činnosti nabývá na významu vše, co v jakékoli míře podporuje pevné, nepřetržité a spolehlivé velení.

Z diskusí vedených při různých shromážděních, při velitelské a štábní přípravě a v různých kursech vyplývá, že mimořádnou pozornost přitahují především tyto otázky:

— členění jednotlivých míst velení, jejich předurčení a vzájemný vztah, personální a materiální vybavení;

— zásady rozmísťování míst velení v operační sestavě vojsk;

— nejúčelnější metody přemísťování míst velení v průběhu bojové činnosti.

Pokusme se na tyto otázky odpovědět z hledisek těch zkušeností, jež byly získávány při různých příležitostech v letošním výcvikovém roce.

* * *

Zkušenosti ukázaly, že u velitelství svazků, armád a frontů, je **bezpodmínečně nutné** současně organizovat **tři místa velení**: velitelské stanoviště (VS), předsunuté velitelské stanoviště (PVS) a tylové velitelské stanoviště (TVS). U útvaru se organizuje velitelské stanoviště a tylové velitelské stanoviště, které je současně záložním velitelským stanovištěm. K této organizaci došlo jednak z důvodů bezpečnostních, nebo chcete-li protiatomových (tj. zabránit nepříteli vyřadit celé velitelství jedním jaderným úderem), dále proto, aby velitel a štáb měli dostatek klidu ke své práci, ale současně byli blízko k vojskům v rozhodujících obdobích bojové činnosti (měli v blízkosti vojsk alespoň určitou část velitelství pro řešení různých nepředvídaných případů a pro pomoc VS) a konečně i z důvodů včasného přemísťování míst velení v průběhu boje a operace (lépe a rychleji bude možné za vojsky přemístit tři menší části, nežli celé velitelství najednou). Tato kritéria jsou všeobecně známa a uznávána, nejsou nová a není proto důvodu je široce rozebírat. Ostatně na řadu těchto problémů odpovídá plk. Pekař ve svém článku „Spojení v systému velení v soudobé útočné operaci“ (viz Vojenskou mysl č. 5/1961). Bude proto účelnější pozastavit se u těch problémů, které tak říkajíc nevešly ještě do krve nebo vzbuzují u některých příslušníků štábů stále ještě určité pochybnosti. Především jde o problém, které z těchto tří míst je hlavním místem velení a zda je tímto hlavním místem stále nebo pouze v určitých obdobích. Otázka se nejlépe vysvětlí, když si

ujasníme poslání jednotlivých míst a jejich vzájemný vztah.

Zkušenosti ukázaly, že hlavním místem velení je VS. Proč? Je to především proto, že prostor pro VS se vždy vybírá tak, aby bylo zabezpečeno rozptýlené a skryté umístění jeho příslušníků i technických prostředků velení, nepřetržitě fungující spojení, spolehlivá obrana a ochrana (především PVO a PAO), čili krátce, aby dával co nejvíce výhod a možností pro **zabezpečení spolehlivého a nepřetržitého velení celé operační (bojové) sestavy** a udržování styku se sousedy a nadřízeným velitelstvím. Právě z těchto důvodů se na tomto místě řeší všechny zásadní otázky operace (boje) a proto zde, až na určitá kratší období, je trvale přítomna většina hlavních funkcí, především velitel, náčelník štábu, náčelník operačního oddělení (operační správy), velitelé druhů vojsk a náčelník politického oddělení. Je-li VS vybráno tak, aby všem těmto podmínkám vyhovovalo, pak je samozřejmé, že velitel svazku (armády, frontu) se bude zdržovat především zde, protože právě na tomto místě bude mít nejvýhodnější podmínky k tomu, aby se svým štábem vyřešil všechny rozhodující problémy jak v období přípravy operace (boje), tak i v jejích průběhu. Tím je také zodpovězena otázka, proč není hlavním místem velení např. PVS (ZVS) nebo jiné místo, na něž se velitel na určitou dobu přemístí. Uvědomíme-li si, že např. soudobé armádní útočné operace trvají maximálně 3–5 dní, někdy i méně, pak je zřejmé, že již po ukončení prvního, nejpozději však

druhého dne operace musí velitel se svým štábem přistoupit k plánování další operace, což je novým důvodem k jeho pobytu na VS. U divize, již se úkoly určují zpravidla na období 24 hodin, je pak samozřejmé, že každý den se musí plánovat bojová činnost na příští den. V operaci (boji) mohou sice nastat okamžiky, kdy bude nutné, aby velitel vyjel do vojsk, aby osobně vyřešil určitou obtížnou situaci na některém úseku fronty nebo jiný závažný, zpravidla však vždy dílčí úkol. A takové výjezdy velitele vyžadují obvykle pouze několika hodin a nikoli celé dny. Podle povahy úkolu bere s sebou velitel omezený počet pracovníků štábu, většina štábu zůstává na místě. Zkušenosti současně ukazují, že takové momenty se nevyskytují každou hodinu, ale dvakrát — třikrát, snad i čtyřikrát — pětkrát v průběhu celé operace, nebo jednou — dvakrát denně v boji svazku. Čím vyšší velitel a čím kratší operace, tím méně podobných závažných důvodů jej nutí k opuštění VS. Zmíněné zkušenosti a poznatky jsou jistě dostatečným argumentem k tomu, že hlavním místem velení je VS a že případná dočasná nepřítomnost velitele toto jeho poslání a předurčení v žádném případě neruší.

Jak je tomu nyní s předsunutým velitelským stanovištěm? Praxe z různých cvičení ukazuje, že **pro zřízení VS hovoří především tyto závažné důvody:**

- zabezpečit nepřetržitě a pevně velení vojskům i v těch případech, kdy VS (popřípadě i TVS) bude vyřazeno z činnosti nebo nebude z jakýchkoli důvodů schopné řídit činnost vojsk;

- mít část velitelských v blízkosti vojsk (zpravidla na rozhodujícím směru činnosti), aby bylo možné pomáhat velitelskému stanovišti ve velení, provádět různé kontroly přímo ve vojscích, řešit různé naléhavé případy přímo na frontě apod.;

- zabezpečit pro velitele vhodné pracovní podmínky v případě jeho výjezdu do vojsk, aniž by při tom bylo nutné oslabovat VS o značnou část jeho pracovníků;

- zabezpečit velení vojskům v době přemístování VS (i když nelze ustoupit od požadavku, aby VS velelo i za přesunu, je přece jen jasné, že v období přemístování je velení vždy ztíženo).

Uvedené důvody dostatečně jasně ukazují, že **PVS se musí zřizovat současně s VS**, tedy již v přípravném období operace (boje) a že musí být personálně i materiálně vybaveno tak, aby alespoň pro přechodnou dobu mohlo „vzít na sebe velení“. Proto se

na PVS svazku, armády a frontu umísťuje zástupce velitele a část důstojníků štábu, druhý vojsk, speciálních vojsk a služeb s nutnými spojovacími a dopravními prostředky a pomocnými jednotkami. U štábu armády a frontu je výhodné mít na PVS i 2–3 důstojníky leteckého štábu. Počet pracovníků z jednotlivých složek štábu je odvislý od velikosti a významu příslušné složky a konkrétního úkolu PVS v té které situaci. V období přípravy operace může být účelné, aby zástupce náčelníka štábu pracoval na VS a teprve před zahájením operace se přemístil na PVS a vzal s sebou druhopisy všech nejdůležitějších dokumentů nutných pro zabezpečení velení z PVS. Taktáž zásada je účelná i pro zástupce hlavních složek štábu (např. zástupce náčelníka oper. odd., odd. průzkumu, spoj. odd., zástupce velitelů druhů vojsk apod.). Materiální vybavení musí být také, aby sice nenarušilo vysokou pohyblivost PVS (při průměrných tempech 100 km za den a skocích 30 až 40 km se PVS armády musí přemístit dvakrát — třikrát za 24 hodin, PVS frontu zpravidla dvakrát), avšak současně zabezpečilo alespoň **nejnutnější přímé spojení s podřízenými, nadřízenými a sousedy** a provedlo nutné přípravy k případnému přijetí velitele.

Tuto praxi je možno dobře uplatnit i na stupni svazek s tím rozdílem, že na PVS svazku bude možné vyčlenit jen velmi omezenou skupinu pracovníků.

Při řešení otázek velení setkávali jsme se často s tím, že místo PVS bylo zřizováno záložní velitelské stanoviště (ZVS). Zdá se, že tento problém není prozatím vyřešen s konečnou platností. Osobně jsem však přesvědčen, že podstata problému není v názvu tohoto místa velení, ale v jeho poslání. Rozhodujícím kritériem je zde skutečnost, že velitelská stanoviště jsou vyhledávaným cílem pro jaderné údery a že je proto bezpodmínečně nutné mít kromě VS ještě další článek v systému velení, takový článek, který bude schopen okamžitě se ujmout řízení vojsk, bude-li VS vyřazeno. Toto místo tvoří tedy skutečnou aktivní zálohu velení a proto se zdá účelné nazývat je ZVS. Vezme-li se na druhé straně v úvahu, že se toto místo zřizuje blíže vojskům nežli VS (zpravidla předešlým proto, aby bylo možné rychle a na místě reagovat na náhlé změny situace, k nimž, v důsledku oboustranného používání jaderných zbraní, může na frontě docházet), pak je možné nazývat je PVS. Avšak ani tato okolnost nemění nic na tom, že toto místo

zřizujeme především proto, aby bylo zabezpečeno velení pro případ vyřazení VS.

Konečně ještě jednu připomínku. Někteří soudruzi jsou toho názoru, že PVS má připravovat prostor pro nové VS a jakmile se VS přemístí do prostoru PVS a znovu převezme velení na sebe, má se PVS skoky přemísťovat dále. I kdybychom nepřihlíželi k tomu, že prostor PVS zdaleka nemůže postačovat pro rozmístění VS, pak musíme v každém případě přihlížet k tomu, že zájezd a úplné rozvinutí VS (hlavně na stupni armáda a front) trvá 2—4 hodiny a že tudíž po tuto dobu bychom se vystavovali nebezpečí, že by mohla být jedním úderem současně vyřazena dvě místa velení. Kromě toho není ani praktické, ani výhodné riskovat možnost smíchání jednotek a materiálu obou míst velení.

Nakonec ještě stručně o tylovém velitelském stanovišti. Pro ně platí v podstatě tytéž zásady jako pro VS. Rozdíl je pouze v tom, že na TVS se řeší především otázky materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení operace (boje) a proto se zde umísťuje zástupce velitele — náčelník týlu se svým štábem, s odděleními jednotlivých služeb a s těmi složkami operačního štábu, jejichž přímá přítomnost na VS není pro přípravu a vedení operace (boje) bezpodmínečně nutná. Zkušenosti ukazují, že pro zřizování TVS platí stejná kritéria, jako pro VS. Aby však bylo zabezpečeno spolehlivé velení v materiálně technických a zdravotnických otázkách i pro případ vyřazení TVS, je účelné a nutné, aby kromě tylové skupiny na PVS byl na VS zástupce náčelníka týlu s několika důstojníky z nejdůležitějších složek týlu.

Takové členění zabezpečuje kontinuitu velení prakticky ve všech situacích. Bude-li vyřazeno VS je možné nové VS vytvořit z příslušníků PVS a tyto doplnit jednak z důstojníků TVS a dále z kádrových a materiálových záloh nadřazeného velitelství. Bude-li vyřazeno PVS, je možné nové PVS vytvořit z VS a TVS. Bude-li vyřazeno TVS, je možné nový štáb týlu tvořit z tylové složky VS a PVS a doplnit je důstojníky z tylových útavů a zařízení.

* * *

Tím bylo zdůvodněno členění jednotlivých míst velení i jejich vzájemný vztah. Podívejme se nyní na některé problémy spojené s jejich rozmísťováním. Jak bylo řečeno již v začátku, nebudeme rozebírat známá a prověřená kritéria a obrátíme pozornost opět tam, kde zůstávají ještě určité

nejasnosti. Takovými spornými otázkami jsou např. otázky:

- velikost prostoru pro jednotlivá stanoviště;
- volba terénu.

Aniž by se podrobně rozebíraly počty lidí, techniky apod. na jednotlivých stupních velení (údaje jsou příslušníkům našich štábů známy a jsou názorně uvedeny v schématech zmíněného článku plk. Pekaře ve VM č. 5/1961), je možné říci, že ve všech případech se při určování velikosti prostoru pro VS, PVS (ZVS) a TVS střetávají dva protichůdné požadavky:

- požadavek spolupráce a snaha pracovat rychle, ekonomicky a bez ztrátových časů nutí rozmísťovat pracoviště co nejblíže k sobě;
- požadavky OPZHN nutí pracoviště rozptylovat.

Vlastnosti soudobé techniky dokazují, že přednost mají požadavky OPZHN, které v nymějších podmínkách jsou určující. Ty nutí k rozptylování. Spolupráci, rychlost a ekonomičnost v práci třeba zabezpečit především technickým vybavením štábů (dispečink, všechny druhy spolehlivých pojtek, určitá materiální soběstačnost každé složky) a samozřejmě i účelnou metodou a stylem práce, aby se zamezilo časovým ztrátám.

Přihlédneme-li se k těmto požadavkům a k počtu lidí a techniky na jednotlivých stupních velení, pak je možno říci, že zkušenosti si vynucují rozmísťovat

- VS frontu na ploše asi 100 km², PVS frontu na ploše asi 4—6 km², TVS frontu rovněž asi 100 km²;

- VS a TVS armády každé na ploše přibližně 20 km², PVS armády — 2—3 km²;

- VS a TVS divize každé na ploše asi 4—5 km², PVS divize — do 1 km².

Tím nejsou myšleny pouze prostory pro jednotlivá pracoviště, ale i prostory pro spojovací, zabezpečovací a pomocné jednotky příslušných míst velení. Např. u PVS (ZVS) frontu na ploše 4—6 km² budou rozmístěna nejen pracoviště složek umístěných na PVS, ale i rádiové vysílací středisko, spojovací prapor (rota) PVS, velitelská (provozní) rota PVS, podací stanice, místo pro cizí vozidla apod. Na druhé straně tato zkušenost nikterak neznámená, že pracoviště jednotlivých složek je možné rozmísťovat od sebe na vzdálenost několika desítek metrů. Např. u VS frontu budou na ploše zhruba 100 km² i jeho spojovací, pomocné a zabezpečovací jednotky, přičemž jednotlivá pracoviště nebo skupiny určitých

pracovišť budou vzdálena třeba i několik kilometrů. Hlavním pracovištěm bude to místo, kde bude velitel, náčelník štábu, operační a zpravodajská správa. Tato pracoviště, která tvoří srdce a mozek VS, budou od sebe vzdálena několik málo set metrů. Avšak další skupiny pracovišť (i když podle povahy práce bude mezi nimi vzdálenost třeba jen 200–300 m) budou od tohoto centra VS vzdáleny na 1–2–3 km (např. ženijní a chemické oddělení mohou být od sebe vzdálena třeba jen 300 m, avšak od velitele 2 km). Podobně tomu bude i na TVS, kde počet lidí a techniky je přibližně stejný, často však i vyšší než na VS.

Je pochopitelné, že na stupni armády a svazku budou jednotlivé vzdálenosti úměrně kratší i když zásady zůstávají v podstatě tytéž.

Vzniká otázka, zda toto rozptýlené rozmístění nebude na újmu práce. Nebylo by správné nevidět, že určité těžkosti mohou vzniknout. Je jim však možno předejít jednak účelnou organizací práce a jednak promyšleným vnitřním spojením (linkovým i automobilním). Např. v důležitých momentech plánování i vedení operace bude např. velitel armády požadovat, aby kromě náčelníka štábu a náčelníka operačního oddělení měl u sebe i velitele některých druhů vojsk. Tito funkcionáři jsou však při své práci odkázáni na pomoc svých štábů, jež však není možné soustředit na operačním oddělení. Takový problém se dá účelně vyřešit tím, že se zřídí operační sál, v němž mají velitelé druhů vojsk připraveno přímé telefonní spojení na svou složku. Velké vzdálenosti mohou být příčinou zvýšené autodopravy uvnitř VS — snaha neztrácet čas bude nutit složky jezdit. Tento problém je opět možné řešit periodickou autoslužbou (auto-dispečink), kterou podle pokynů náčelníka štábu organizuje správce štábu. Spojení mezi složkami bude tak obstarávat minimální počet vozidel (1–2 auta), která v pravidelných časových lhůtách skrytými cestami budou cirkulovat po určené trase.

Tolik k prostorovému rozmístění. A nyní k volbě terénu. Volit místa velení v lese nebo v osadách? Možné je to i cno i kombinace obou způsobů. Budeme-li se držet shora uvedených směrných čísel, zjistíme, že na mnohých úsecích terénu nenajdeme lesy uvedených rozměrů. V takových případech rozmístíme VS (TVS) v několika lesích. Např.: skupinu velitele s náčelníkem štábu, s operačním oddělením a oddělením průzkumu v jednom lese (o ploše alespoň 1 km²), štáb raketového vojska a dělostře-

lectva v druhém lese, ženijní a chemické oddělení ve třetím lese, atd., přičemž vzdálenosti mezi jednotlivými lesy budeme hledat takové, jako při rozmístění VS ve velkém lese (tj. 1–3 km od sebe). Nebude-li tolik menších lesů, využijeme kombinace les—osada, tj. některá pracoviště v lese, jiná v osadách.

Nebudou-li lesy vůbec k dispozici nebo budou nepřístupné (např. bažinaté) nebo budou velmi malých rozměrů, budeme využívat osady.

Osady mohou být vhodným místem pro rozmístění míst velení zvláště v průběhu bojové činnosti a při nepříznivých povětrnostních podmínkách; při jejich používání je však nutné pamatovat na tyto zásady:

- volit osady stranou hlavních cest a maximálně v nich omezit pohyb;

- pamatovat na to, že pro VS a TVS frontu a armády bude zapotřebí několika osad, zpravidla větších;

- osady nutno evakuovat od civilního obyvatelstva.

Chť bych upozornit, že tato poslední podmínka je těžko proveditelná v mírovém období. Z důvodů národohospodářských není možné z osad odsunovat civilní obyvatelstvo a z důvodů utajení není opět možné nevyklizené osady používat. Proto se na cvičeních uchylujeme téměř výhradně do lesů, což je ovšem na újmu získávání zkušeností, jak organizovat místa velení v osadách. Považují proto za účelné rozšířit naše praktické návyky v zaujímání míst velení tím, že je budeme zaujímat i v osadách a že pro tyto nácviky použijeme vhodných, alespoň částečně zachovalých osad v našich VVP.

Jsou-li naopak k dispozici rozsáhlé lesy, je účelné jednotlivá pracoviště, nebo skupiny pracovišť velitelství rozmístovat blíže k okrajům lesů; uvnitř lesa jen tehdy, jedná-li se o les dobře udržovaný s dostatečným množstvím lesních cest a průseků, aby byla zabezpečena jednak cirkulace mezi pracovišti a především možnost rychlého opuštění prostoru.

Při rozmístování míst velení v průběhu bojové činnosti je možné rozmístit VS (TVS) i podél osy přesunu (ve vhodných úkrytech a skrytech) po skupinách. Při dodržování shora uvedených vzdáleností budou pak např. jednotlivá pracoviště VS frontu rozptýlena po ose přibližně 10 km dlouhé, VS armády po ose asi 4–5 km dlouhé. Pochopitelně, že takové řešení bude vhodné jen tehdy, jde-li o rozmístění na kratší dobu, nebo je-li podél dané osy dostatek vhodných prostorů (lesů, osad apod.).

Zvláštní pozornost nutno věnovat zabezpečení a utajení míst velení. Početní stavy strážních jednotek velitelství nebudou nikdy tak vysoké, aby uvedené rozsáhlé prostory bylo možné neprodyšně uzavřít. Zkušenosti ukazují, že tento nedostatek lze účinně odstranit několika zónami strážního zajištění; např. přístupy k jádru místa velení (tj. k pracovištím štábu) jsou na vnějším obvodu uzavřeny sestavou spojovacích, provozních, dopravních a pomocných jednotek, popřípadě i některými zálohami (chemická, ženijní apod.); další zónu (kruh) střežení tvoří strážní jednotky, které uzavírají bližší přístupy k jednotlivým pracovištím, nebo skupinám pracovišť a konečně poslední zónu, rozmístěnou v bezprostřední blízkosti pracovišť je možné vytvořit z řidičů a jiného pomocného personálu. Všechny tři zóny jsou ještě zhuštěny stanovišti pořádkové a regulační služby, chemickými hlídkami, podacími stanicemi, parkovišti vozidel apod.

Utajení se docílí jednak tím, že vlastní místa kde jsou rozvinuta stanoviště velitelství smí být známa jenom přísně omezenému okruhu osob a jednak zmíněným již rozptýlením, ukázněným a skrytým zaujímáním stanovišť, jejich vzorným maskováním s maximálním využitím všech vlastností okolního terénu a v neposlední řadě omezením provozu a pohybu uvnitř velení, jakož i způsobem osvětlování a vytápění pracovišť a míst pro odpočinek osob. Je zakázáno mít jakákoliv označení a nápisy v prostorech, kde jsou místa velení rozvinuta. Směrovky se smluvenými značkami označují pouze sběrnou zprávu a stanoviště dozoru na spojení, jakož i úseky terénu (cest), kde je zakázán pohyb aut a lidí. Mluví-li se o maskování, pak třeba vzít na vědomí, že maskovat se musí nejen stany a vozidla, ale i všechna ženijní opatření (výkopy apod.). Že spojovací kabely je nutné zakopávat, že v blízkosti míst velení a tím méně uvnitř nesmějí být rozdělavány ohně a nesmí se jezdit s plnými světy. Pořádková a regulační služba musí zabezpečit, aby již od rozchodů na vnějším obvodu VS (TVS, PVS) nebylo používáno jiných světel nežli „Notek“ a aby do blízkosti pracovišť nebylo vpuštěno žádné vozidlo, které nemá příslušné povolení. Rádiová a směrová vysílací střediska je nutné umísťovat rozptýleně, stranou pracovišť štábu (u PVS, do 2–3 km, u VS a TVS do 10–15 km).

V soudobých podmínkách nabývá zvláštního významu letecké spojení. Přistávací plochy pro kurýry a spojovací letouny a vrtulníky se staly nedílnou součástí míst

velení. To znamená, že vyhledat a připravit tyto prostory je soustavnou povinností štábů, jmenovitě jejich rekoznoskačských skupin a spojovacích jednotek. Přistávací plochy musí být na takové vzdálenosti, aby startování a přistávání letounů neprozrazovaly místo velení a proto se volí při nejmenším na vnějším obvodu prostoru, určeného pro VS (PVS) popřípadě i TVS, nebo i dále. Mezi přistávací plochou a operačním oddělením musí být linkové spojení, u přistávací plochy musí být spojovací personál s vytyčovacími a signálními soupravami, pomocný personál pro ukrytí letounů a 1–2 auta pro odvoz osob přilétajících na VS (PVS, TVS).

Tolik stručně o některých nových, popřípadě upravených zkušenostech o rozmístování míst velení

*

Konečně několik poznámek k přemísťování míst velení.

Orgánem zabezpečujícím včasnou přípravu nového místa velení je rekoznoskačská skupina. Její síla a složení je závislá jednak na příslušném velení a jednak na konkrétním úkolu, který jí v novém prostoru očekává. Přestože v podrobnostech mohou být tyto úkoly různé, v podstatě mají vždy mnoho společného a proto dnes je složení, síla i vybavení těchto skupin na jednotlivých stupních velení v podstatě ustáleno a našim štábům známo. Všimněme si však toho, že v soudobých podmínkách může být prostor, předurčený pro VS (PVS, TVS), v době kdy se o jeho volbě rozhoduje, zcela v pořádku, ale v době, kdy jej rekoznoskačská skupina dosáhne může být zamořen, zatarasen, zapálen apod., nebo nemusí vyhovovat vzhledem k náhlé změně situace. Z těchto skutečností plynou pro štáby tři základní povinnosti:

— zabezpečit rekoznoskačskou skupinu ženijními a chemickými jednotkami k provedení radiačního a chemického průzkumu, k odtaracení prostoru a příslušným ženijním úpravám;

— vysílat rekoznoskačské skupiny s dostatečným časovým předstihem, aby mohly tyto práce provést;

— udržovat s rekoznoskačskou skupinou nepřetržitě spojení, aby ji bylo možno usměrnit do jiného prostoru v případě, že zvolený prostor je v takovém stavu, že nebude možné jej upravit, nebo že nevyhovuje vzhledem k náhlé změně situace.

Při této příležitosti bych chtěl upozornit na to, že rekoznoskačské skupině VS

(TVS) může do jisté míry **pomáhat i personál PVS**. PVS má totiž před rekognoskační skupinou VS (TVS) zpravidla určitý náskok časový, který je dán jednak tím, že PVS se zřizuje blíže vojskům nežli VS (TVS) a že se začíná také dříve přemísťovat, a proto se může do určité míry seznámit s prostorem předurčeným pro nové VS ještě před příchodem rekognoskační skupiny a upozornit ji, které prostory vyhovují pro rozmístění VS a které ne a jaké jsou do těchto prostorů možnosti zájezdu.

Tyto informace budou pro rekognoskační skupinu VS značnou pomocí a podstatně urychlí podrobnější průzkumy nutné pro rozmístění jednotlivých součástí a pracovišť VS. Tato praxe nikterak nevylučuje možnost, aby podobnou úlohu plnila pro PVS rekognoskační skupina VS, jestliže se do určeného prostoru dostane dříve nežli PVS.

Praxe ukázala, že je **účelné neměnit složení rekognoskačních skupin** a jejich pomocných jednotek. Tam, kde to bylo dodržováno bylo dosaženo značných rychlostí při přesunech i v přípravě nového VS. Pochoďové proudy v počtu 15–50 vozidel se přesunovaly i v noci průměrnou rychlostí 30–40 km, v některých případech i více, rekognoskace a práce 1. pořadí nutné pro přijetí VS byly ukončovány za 3–4 hodiny. (některé práce jako např. postavení oper. sálu včetně jeho osvětlení, spojení a zařízení za 30–50 minut po zájezdu). Úplného rozvinutí spojovacího uzlu frontu bylo dosaženo za 4 hod. (norma je 6 hod.). Vysokých rychlostí v přesunech míst velení bylo dosahováno přesto, že nebyla organizována žádná regulační a pořádková služba. Jednotlivé proudy vedli důstojníci podle mapy; do nepřehledných míst se vysílali předem motocyklisté, kteří po zjištění situace počkali na proud, provedli jej obtížným místem a opět vyjžděli vpřed. Osvěd-

čilo se mít u velitele proudu a na konci proudu jednu rádiovou stanicí malého dosahu k řízení přesunu a ke sledování zda všechna vozidla jsou na místech. Pořádková regulační služba se začala organizovat teprve v blízkosti VS (PVS, TVS) zpravidla na vnějším obvodu na těch křižovatkách, odkud bylo nutné dirigovat jednotlivé skupiny do jim vykázaných prostorů a kde bylo třeba zabránit tomu, aby do prostoru pracovišť štábu vyjžděly nepovolené osoby a zbytečná vozidla. Toto opatření je nutné i pro ten případ, že některé z míst velení je vyřazeno a že na nezasažené místo mohou přijíždět jednotlivci i skupiny z vyřazeného místa v různém stavu a z různých směrů. Přísný pořádek a organizovanost v přijímání příslušníků vyřazeného místa velení je jednou ze záruk udržení pevného a nepřetržitého velení a nutnou podmínkou pro novou organizaci štábu a jeho rozčlenění na nová místa.

Některé štáby používaly při přemísťování VS i takový způsob, při němž se personál a materiál VS přemísťoval postupně po jednotlivých odděleních tj. ve skupinách po třech až pěti vozidlech. Tím bylo dosaženo poměrně značných rychlostí jak při zrušení VS, tak při jeho přesunu a rozvinutí na novém místě. Domníváme se, že tento způsob, při veškerých svých výhodách, bude velmi těžko proveditelný ve skutečných bojových situacích. Uvědomíme-li si, že ve vlastním týlu může být v soudobých podmínkách mnoho prostorů zamořených vysokou radioaktivitou, že tam mohou zůstat rozbité nepřátelské jednotky, mohou se v něm pohybovat průzkumné a diverzní skupiny, pak je skutečně otázkou, zda tyto postupně se přemísťující a do jisté míry osamocené skupiny a části VS (TVS) dosáhnou v pořádku, včas a bez ztrát nových prostorů a zda tedy tento způsob zaručuje plynulé a spolehlivé velení.

K pevnému, nepřetržitému a spolehlivému velení pomáhá účinně nejen personální a technické vybavení štábů, ale i účelná a soudobým podmínkám odpovídající volba prostorů pro jednotlivá místa velení, členění těchto míst na sledy, přísný režim a pořádek na nich jak na místě, tak za přesunu. Ukázat na některé nové, nebo nově chápané zásady a zkušenosti v této oblasti činnosti štábů bylo cílem tohoto článku. Úkoly stojící před námi v dohledné době jistě pomohou tyto zkušenosti obohatit o další poznatky. Bude proto jenom účelné, nezůstanou-li tyto poznatky nepovšimnuty a budou-li při štábních nácvičích a různých cvičeních dále zkoušeny, prohlubovány a v našem vojenském tisku zveřejňovány.